

KUULUTUS

ASIA Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on 8.2.2017 tehnyt päätöksen Nro 2/2017 diaarinumero VARELY/3667/2016 ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamistarpeesta Näsijärven ja Pyhäjärven vesilain mukaisten säännöstelylupien muutoshankkeessa. Päätöksen mukaan hanke ei edellytä erillistä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

PÄÄTÖKSEN NÄHTÄVILLÄOLO

Kuulutus on nähtävänä Tampereen Nokian, Sastamalan, Porin ja Huittisten kaupunkien ilmoitustauluilla ja päätös on nähtävänä Tampereen kaupungin palvelupiste Frenckellissä, os. Frenckellinaukio 2 B, Tampere, Nokian kaupunginvirastossa, os. Harjukatu 23, Nokia, Sastamalan kaupunginvirastossa, os. Aarnontie 2, Sastamala, Porin kaupungin yhteispalvelupiste Porinassa, Yrjönkatu 6 B, Pori ja Huittisten kaupungin ympäristövirastossa, os. Risto Rytin katu 36, Huittinen, sekä sähköisesti Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi.

Turussa, 8.2.2017

VARSINAIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

ASIA Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen

HANKKEESTA VASTAAVAT

Pirkanmaan ELY-keskuksen Ympäristö- ja luonnonvarat –vastualueen vesiyksikkö Pyhäjärven säännöstelyluvan haltijana haltijana sekä Näsijärven säännöstely-yhtiö Näsijärven säännöstelyluvan haltijana

HANKKEEN KUVAUS

Hanke

Hankkeessa on tarkoitus muuttaa Pyhäjärven ja Näsijärven vesilain mukaisia säännöstelylupia mm. lieventämällä pakollista talviaikaista vedenkorkeuden alentamista, jolloin säännöstely voidaan toteuttaa mahdollisimman joustavasti erilaisia vesitilanteita huomioon ottaen.

Pirkanmaan keskeisten järvien säännöstelyistä on meneillään kehittämishanke (PIRSKE), jossa on tarkoitus päivittää mm. säännöstelyn tarpeet muuttuvan vesien käytön tarpeet ja ilmaston muutokset huomioon ottaen. Säännöstelylupien muutoksilla pyritään sopeutumaan muuttuvaan ilmastoon eli lämpeneviin talviin ja Kokemäenjoen hyhyderiskin kasvamiseen; mm. talvitulviin varautumista tulisi parantaa alentamalla järvien vedenkorkeutta loppuvuonna riittävästi ennen kuin Kokemäenjoen hyhyteen muodostumisriski kasvaa. Säännöstelylupien tarkempaa muutosta on tarkoitus arvioida vesitaselaskelmilla, joiden avulla arvioidaan teknis-taloudellisesti kannattavin säännöstelyluvan muutos. Vedenkorkeudet Pyhäjärvestä ja Näsijärvestä noudattaisivat kuitenkin edelleen nykyisiä korkeuksia riippuen kevään tulvariskin suuruudesta ja ne olisivat nykyisiä korkeuksia ylempänä vain, jos kevään tulvariskin ennakoitua olevan selvästi tavanomaista pienempi. Lupamuutosten vaikutus vedenkorkeuksiin koskisi siten vain niitä vuosia, jolloin tulvariski on tavanomaista pienempi. muutoksilla ei ole tarkoitus muuttaa vesialueen rajaa. Säännöstelylupien muuttamista valmistellaan vuoden 2017 kuluessa ja lupahakemus on tarkoitus jättää aluehallintovirastoon vuonna 2018.

Nykyinen säännöstely ja ympäristö

Hanke sijoittuu Tampereen pohjoispuolella olevan Näsijärven ja eteläpuolelle sijoittuvien Pyhäjärven ja Vanajaveden alueelle. Pyhäjärven ja Näsijärven vesilain voimassa olevasta säännöstelystä on määrätty muun muassa toisen vesistötoimikunnan päätöksellä 13.1.1958, Länsi-Suomen vesioikeuden em. päätöstä koskevalla muutoksella 13.10.1962 sekä Länsi-Suomen vesioikeuden päätöksellä 9.10.1978.

Näsijärvi on Kokemäenjoen vesistön ja Pirkanmaan maakunnan suurin järvi. Sen keskimääräinen vedenkorkeus on 95 m meren pinnasta ja vuotuinen vedenkorkeuden vaihteluväli 1,15 m. Pitkän ajan keskimääräinen virtaama on Pyhäjärvellä 150 m³/s ja Näsijärvellä 75 m³/s. Näsijärven suurin säännöstelyväli on 1,49 m ja suurin säännöstelytilavuus 385 milj.m³. Säännöstelyä ei kuitenkaan toteuteta niin voimakkaana kuin lupahdot sallisivat. Säännöstelyluvan mukaiset rajat Näsijärvellä ovat NN + 93,91 - NN

+ 95,40. Pyhäjärvellä rajat ovat NN + 76,60 - NN+ 77,15 kesällä, alaraja talviaikana NN + 75,60. Säännöstelyn myötä talvinen ja keväinen vedenpinnan lasku on suurentunut. Säännöstely on parantanut vesistön virkistyskäyttöä pienentämällä kesäaikaista vedenkorkeuden vaihteluväliä. Säännösteltynä aikana vaihteluväli on ollut vain 20 cm, kun luonnontilaisena vaihteluväli olisi noin 75 cm. Säännöstely on lisäksi selvästi nostanut syksyn ja alkutalven vedenkorkeuksia. Pyhäjärvi on Kokemäenjoen vesistöalueen keskusjärvi Tampereen eteläpuolella Pirkanmaan maakunnassa. Sen keskimääräinen vedenkorkeus on 77 m meren pinnasta ja vuotuinen vedenkorkeuden vaihteluväli 0,93 m. Pyhäjärveä on säännöstelty vuodesta 1962. Säännöstely on vuorokausisäännöstelyä eli ns. lyhytaikaissäännöstelyä, jolloin juoksutusta muutetaan lyhyellä aikajänteellä. Tällainen säännöstely aiheuttaa vedenkorkeuden sahaamisen ylös ja alas, mikä näkyy voimakkaimpana vedenkorkeuden vaihteluna Melon voimalaitoksen läheisyydessä kapeilla uoman osuuksilla. Suurin säännöstelyväli vuoden aikana on 1,55 m ja suurin säännöstelytilavuus 195 milj.m³. Vuosisäännöstelyä ei kuitenkaan toteuteta niin voimakkaana kuin lupaehdot sallisivat. Erityisesti ajankohdan alimmat vedenkorkeudet ovat selvästi luvan alarajaa ylempällä tasolla. Merkittävin vaikutus säännöstelyllä on ollut talvinen vedenkorkeuden lasku, tulvakorkeuksien selvä aleneminen sekä kesäkauden vedenpinnan vakaus. Talvisen vedenpinnan laskun tavoitteena on tehdä tilaa keväisille lumen sulamisvesille sekä tuottaa energiaa energiantarpeen ollessa suurimmillaan. Talvinen vedenkorkeuden alentaminen on siirtänyt alimpien vedenkorkeuksien esiintymisen syksystä huhtikuuhun. Vuoden alimmat vedenkorkeudet ovat pysyneet lähes ennallaan, mutta ylin havaittu tulvakorkeus on alentunut lähes 90 cm:llä. Tämän seurauksena vedenkorkeuden vaihteluväli on supistunut merkittävästi.

Säännöstelyn myötä talvinen ja keväinen vedenpinnan lasku on suurentunut. Säännöstely on parantanut vesistön virkistyskäyttöä pienentämällä kesäaikaista vedenkorkeuden vaihteluväliä. Säännösteltynä aikana vaihteluväli on ollut vain 20 cm, kun luonnontilaisena vaihteluväli olisi noin 75 cm. Säännöstely on lisäksi selvästi nostanut syksyn ja alkutalven vedenkorkeuksia.

Vedenkorkeuksien Pyhäjärvässä ja Näsijärvässä on tarkoitus noudattaa edelleen nykyisiä korkeuksia riippuen kevään tulvariskin suuruudesta ja ne olisivat nykyisiä korkeuksia ylempänä vain, jos kevään tulvariskin ennakoidaan olevan selvästi tavanomaista pienempi. Lupamuutosten vaikutus vedenkorkeuksiin koskisi siten vain niitä vuosia, jolloin tulvariski on tavanomaista pienempi. Muutoksilla ei ole tarkoitus muuttaa vesialueen rajaa ja alustavasti voidaan arvioida, että vaikutus keskimääräisiin vedenkorkeuksiin on vähäinen. Tarkempia vaikutuksia vedenkorkeuksiin ja virtaamiin tarkastellaan esiselvityksessä, joka on tarkoitus laatia vuoden 2017 aikana.

Lupamuutostarpeen keskeisenä lähtökohtana on Pirkanmaan keskeisten järvien säännöstelyn kehittämishanke (PIRSKE), jonka valmistuminen on ajoitettu alkuvuoteen 2017. Hankkeessa on tunnistettu tarve muuttaa nykyisiä Pyhäjärven ja Näsijärven säännöstelylupia lieventämällä pakollista talviaikaista vedenkorkeuden alentamista, ns. kevätkuoppaa ja talvitulviin varautumista.

Hankkeeseen sisältyy laskelma ilmastonmuutoksen vaikutuksista vedenkorkeuteen ym. ilmastonmuutos itsessään aiheuttaa suuria vaikutuksia etenkin nykyisiin virtaamolosuhteisiin ja lupaehtojen muuttamisella pyritään vähentämään näitä vaikutuksia. Lausunnonpyytäjien näkemyksen mukaan lupamuutosten vaikutukset ympäristöön ovat positiivisia ja vähentävät ilmastonmuutoksen aiheuttamia haittoja virtaama- ja vedenkorkeusolosuhteisiin. Ilmastonmuutoslaskelmien perusteella Pyhäjärven ja Näsijärven talviaikaiset juoksutukset lisääntyvät pahimmillaan useita kymmeniä prosentteja, jos nykyisiä vedenkorkeuden lupaehtoja halutaan noudattaa. Lisäksi keväällä vedenkorkeuden nostamiseksi tavoitetasoille joudutaan jatkossa ilmastonmuutoksen vuoksi pienentämään nykyisiä juoksutuksia merkittävästi.

Pyhäjärvellä ja Näsijärvellä korostuu vesien virkistyskäyttö. Niiden ranta-alueet on melko kattavasti kaavoitettu. Voimassa olevat yleiskaavat varaavat rannat yhteiseen virkistyskäyttöön ja meneillään olevissa kaavoitushankkeissa virkistyskäyttö on keskeistä. Rannoilla on sekä pysyvää että mökkiasutusta. Järvillä on vilkasta sisävesiliikennettä ja kalastusta. Kalalajisto on runsasta. Pyhäjärvellä sijaitsee kolme EU-uimarantaa.

Pyhäjärvi ja Näsijärvi ovat itsessään merkittävä luontokokonaisuus. Järvien rannat ovat merkittäviä elinympäristöjä ja kulkuyhteyksiä monille uhanalaisille lajeille, sekä luontodirektiivien suojelemille lajeille. Rannoilla tai niiden lähisyydessä on muutamia luonnonsuojelualueita, mm. Tampereella Viikinsaari ja Vaakkolampi sekä Pyykinharju. Historiallisesti arvokkaita kohteita sijoittuu järvien rannoille, mm. Pispalanharjulla. Myös joitakin vedenalaisia kohteita, mm. hylkyjä on Pyhäjärvellä ja Näsijärvellä.

Hankkeen ympäristövaikutukset

Hanke esitettyssä muodossaan merkitsee olemassa olevilla tiedoilla muutosta virtaama- tai vedenkorkeusolosuhteisiin. Muutokset, joita hankkeella on tarkoitus lieventää, aiheutuvat suurelta osin ilmastomuutoksesta. Hankkeella on tulvariskien hallintaan positiivisia vaikutuksia. Hankkeella on jonkin verran vaikutuksia luonnonympäristön tilaan sekä rantojen vettymiseen, mutta näiden ei etukäteen arvioida muodostuvan merkittäviksi. Tarkempi arvio hankkeen ympäristövaikutuksista tehdään lupakäsittelyn yhteydessä.

ASIAN KÄSITTELY

Vireilletulo ja lisäselvitykset

Ympäristöministeriö on 4.11.2016 määrännyt Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimimaan yhteysviranomaisena Näsijärven säännöstely-yhtiön ja Pirkanmaan ELY-keskuksen yhteisessä hankkeessa muuttaa Pyhäjärven ja Näsijärven säännöstelyluvan lupaehtoja. Näsijärven säännöstely-yhtiö ja Pirkanmaan ELY-keskus ovat pyytäneet 15.11.2016 YVA-yhteysviranomaisen kannanottoa, tuleeko hankkeeseen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeesta vastaavien käsityksen mukaan on epäselvää, edellyttääkö säännöstelyä koskeva muutoshanke arviointimenettelyä. Varsinais-Suomen ELY-keskus on 2.1.2017 pyytänyt hankkeesta vastaavalta lisäselvityksenä säännöstelyn kannalta oleelliset lupapäätökset, jotka on toimitettu 2.1.2017.

Kuuleminen

Varsinais-Suomen ELY-keskus on 28.11.2016 pyytänyt lausuntoa Tampereen, Nokian, Sastamalan, Porin ja Huittisten kaupunkien kaupunginhallituksilta ja ympäristönsuojeluviranomaisilta sekä Pirkanmaan liitolta ja Satakuntaliitolta. Lausunnonaan 9.1.2017 Satakuntaliitto ei ole pitänyt YVA-menettelyä hankkeessa välttämättömänä, vaan toteaa, että tarpeelliset ja riittävät selvitykset voidaan tehdä veislain mukaisen luvan käsittelyn yhteydessä. Sastamalan seudun sosiaali- ja terveystalouden terveysvalvonnan johtajan 10.1.2017 antaman lausunnon mukaan YVA-menettely ei ole välttämätön. Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 20.12.2016 antaman lausunnon mukaan hankkeessa ei ole tarpeen soveltaa ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukaista menettelyä. Hankkeella ei ole tarkoitus muuttaa virtaama- tai vedenkorkeusolosuhteita olennaisesti lähtötilanteeseen.

seen nähden eikä hanke todennäköisesti aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan arviointimenettelyä edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Lautakunta katsoo myös, että hankkeen vaikutukset ympäristöön voidaan tutkia riittävästi hankkeesta vastaavien esittämissä selvityksissä sekä tulevassa lupakäsittelyssä.

Pirkanmaan liitto on 18.12.2016 ilmoittanut, että se ei anna lausuntoa asiassa. Porin kaupungin ympäristöviraston ympäristöjohtaja on 16.12.2016 lausunnossaan todennut, että vesilain mukaisten säännöstelylupien muuttamisen myötä on paremmat mahdollisuudet vaikuttaa säännöstelyllä muun muassa Kokemäenjoen tulvatilanteisiin ja hyydetulvan estämiseen. Ympäristöviraston näkemyksen mukaan YVA-lain tarkoittama menettely säännöstelyn muuttamishankkeessa ei ole välttämätön, koska esitetyillä vaihtoehdoilla ei alustavasti nähdä olevan merkittäviä vaikutuksia virtaama- tai vedenkorkeusolosuhteisiin. Virasto katsoo, että tarpeelliset ja riittävät selvitykset sekä asianmukainen vaikutusten arviointi on mahdollista ja voidaan edellyttää laadittavaksi vesilain mukaisen lupaprosessin yhteydessä. Porin kaupunginhallitus on 9.1.2017 merkinnyt tiedoksi ympäristöjohtajan lausunnon.

Lausuntojen johdosta ei ole ollut tarpeellista kuulla hankkeesta vastaavia. Lausunnot on kuitenkin lähetetty sähköisesti tiedoksi hankkeesta vastaaville.

RATKAISU JA PERUSTELUT

Arviointimenettelyn soveltamista koskeva ratkaisu ja perustelut

Esitettyyn vesistön säännöstelyhankkeeseen ei ole tarpeen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annetun lain mukaista arviointimenettelyä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annetun lain (YVAL) 4 §:n mukaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

YVA-asetuksen 6 §:ssä luetellaan hankkeet, joihin sovelletaan arviointimenettelyä. YVA-asetuksen kohdan 3) mukaan arviointimenettelyä sovelletaan vesistön rakentamiseen ja säännöstelyyn seuraavissa hankkeissa: a) padot ja muut rakenteet, kun padottu tai varastoitu vesimäärä tai vesimäärän lisäys on yli 10 miljoonaa kuutiometriä; b) tekoaltaat, kun padottu tai varastoitu uusi vesimäärä tai vesimäärän lisäys on yli 10 miljoonaa kuutiometriä; c) vesistön säännöstelyhankkeet, jos vesistön keskivirtaama on yli 20 kuutiometriä sekunnissa ja virtaama- tai vedenkorkeusolosuhteet muuttuvat olennaisesti lähtötilanteeseen nähden; d) veden siirto vesistöalueelta toiselle siirrettävän vesimäärän ylittäessä 3 kuutiometriä sekunnissa; e) tulvasuojeluhankkeet, joiden hyötialue on vähintään 1 000 hehtaaria.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointimenettelyä edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Harkitta-

essa vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa YVA-asetuksen 7 §:n mukaisesti otetaan lisäksi huomioon

1) hankkeen ominaisuudet, kuten a) hankkeen koko, b) yhteisvaikutus muiden hankkeiden kanssa, c) luonnonvarojen käyttö, d) jätteiden muodostuminen, e) pilaantuminen ja muut haitat, f) onnettomuusriskit ottaen erityisesti huomioon käytettävät aineet ja tekniikat,

2) hankkeen sijainti, kuten a) nykyinen maankäyttö, b) alueen luonnonvarojen suhteellinen runsaus, laatu ja uudistumiskyky, c) luonnon sietokyky ottaen erityisesti huomioon kosteikot, rannikkoalueet, vuoristo- ja metsäalueet, luonnon- ja maisemansuojelualueet, lain nojalla luokitellut tai suojellut alueet, alueet, joilla yhteisön lainsäädännössä vahvistetut ympäristön tilaa kuvaavat ohjeavot on jo ylitetty, tiheään asutut alueet sekä historiallisesti, kulttuurisesti tai arkeologisesti merkittävät alueet,

3) vaikutusten luonne, kuten a) vaikutusalueen laajuus ottaen huomioon vaikutuksen kohteena olevan väestön määrä, b) valtioiden rajat ylittävä vaikutus, c) vaikutuksen suuruus ja monitahoisuus, d) vaikutuksen todennäköisyys, e) vaikutuksen kesto, toistuvuus ja palautuvuus.

Suunnitellun hankkeen ympäristövaikutusten merkittävyyttä arvioidaan vesistön säännöstelyhankkeessa yllä todettuihin YVA-asetuksen 7 §:n harkintakriteereihin perustuen.

YVA asetuksen 6 §:n mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan vesistön säännöstelyhankkeeseen, jos vesistön keskivirtaama on yli 20 kuutiometriä sekunnissa ja virtaama- tai vedenkorkeusolosuhteet muuttuvat olennaisesti lähtötilanteeseen nähden. Koska sekä Pyhäjärven että Näsijärven pitkän ajan keskimääräinen virtaama on yli 20 m³/s (Pyhäjärvellä 150 m³/s ja Näsijärvellä 75 m³/s), asetuksen mukainen hankkeelta edellyttämä vaatimus virtaamasta täyttyy eli hankkeen koko vastaa hankeluettelossa mainitun hankkeen kokoa. Kysymys on olemassa olevasta, pitkään jatkuneesta säännöstelytoiminnasta, jonka vaikutuksia on seurattu pitkään. Hankkeen mukainen muutos säännöstelytoiminnassa ei muuta hankkeen sijaintia eikä hankkeessa ole tarkoitus merkittävästi muuttaa vedenkorkeuksia; vedenkorkeuksien Pyhäjärvässä ja Näsijärvässä on tarkoitus noudattaa edelleen nykyisiä korkeuksia riippuen kevään tulvariskin suuruudesta ja ne olisivat nykyisiä korkeuksia ylempänä vain, jos kevään tulvariskin ennakoidaan olevan selvästi tavanomaista pienempi ja tällöin hankkeella pystytään lieventämään negatiivisia vaikutuksia ympäristöön. Lupamuutosten vaikutus vedenkorkeuksiin koskisi siten vain niitä vuosia, jolloin tulvariski on tavanomaista pienempi. Hankkeella ei ole tarkoitus muuttaa vesialueen rajaa ja alustavasti voidaan arvioida, että vaikutus keskimääräisiin vedenkorkeuksiin on vähäinen. Tällöin myös ympäristövaikutukset, joita on tarkasteltava ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet kokoa lukuun ottamatta, hankkeen sijainti ja vaikutusten luonne, jäävät ennakoilta arvioiden melko vähäisiksi eivätkä oleellisesti muutu nykyisestä tilanteesta.

Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994 muutoksineen) 4, 6 ja 19 §
 Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006 muutoksineen) 4, 5, 6 ja 7 §
 Hallintolaki (434/2003) 60 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä. Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea muutosta valittamalla. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 §:n 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan.

Yksikön päällikkö

Lassi Liippo

Ylitarkastaja

Seija Savo

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Pirkanmaan ELY-keskuksen Ympäristö- ja luonnonvarat –vastualueen vesiyksikkö, suoritemaksutta
Näsijärven säännöstely-yhtiö; saantitodistuksin, suoritemaksutta

Jäljennös päätöksestä

Tampereen, Nokian, Sastamalan, Porin ja Huittisten kaupungit ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Päätöksen nähtävillä olo

Kuulutus on nähtävänä Tampereen, Nokian, Sastamalan, Porin ja Huittisten kaupunkien ilmoitustauluilla ja päätös on nähtävänä seuraavasti ajalla 13 - 27.2. 2017:

Tampereen kaupungin palvelupiste Frenckellissä, os. Frenckellinaukio 2 B, Tampere,
Nokian kaupunginvirastossa, os. Harjukatu 23, Nokia,
Sastamalan kaupunginvirastossa, os. Aarnontie 2, Sastamala,
Porin kaupungin yhteispalvelupiste Porinassa, Yrjönkatu 6 B, Pori,
Huittisten kaupungin ympäristövirastossa, os. Risto Rytin katu 36, Huittinen,
sekä sähköisesti Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi.

Liite Valitusosoitus
Liite elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä. Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä määräjän viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 250 euroa. Tuomioistuinmaksulaisessa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
 Käyntiosoite: Hämeenlinnan oikeustalo, Arvi Kariston katu 5, Hämeenlinna
 Puhelinvaihe: 0295 64 2200
 Telefax: 0295 64 2269
 Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
 Aukioloaika: 8.00–16.15